

NOVÉ KNIHY

Jiří Dohnal, Josef Jampílek, Vladimír Král, Anna Řezáčová (eds.)
Moderní přístupy k farmaceutické analýze.

Brno: Farmaceutická fakulta, Veterinární a farmaceutická univerzita 2010, 500 s., brožovaná vazba, cena 480 Kč za tištěnou verzi, cena 300 Kč za CD verzi. Printed: ISBN 978-80-7305-085-6, CD-Edice: ISBN 978-80-7305-095-5.

Kniha „Moderní přístupy k farmaceutické analýze“ sepsaná 14 odborníky přináší ucelený přehled aktuálních metodik, které jsou využívány ve farmaceutické analýze, včetně základních požadavků na validace, revalidace a transfery analytických metod. Monografii recenzovali prof. RNDr. B. Kratochvíl, DrSc., doc. RNDr. J. Pazourek, Ph.D. a Ing. V. Rejholec, CSc. Čtenář může chápat logické rozdělení knihy na analýzu v kapalině a v pevné fázi nebo na metodiky strukturní analýzy, metodiky kvantifikační a metodiky speciální. V rámci první části jsou diskutovány pokroky analýzy a instrumentace v kapalinové chromatografii se zvláštním zřetelem na analýzu chirálních látek. Rovněž tak využití elektromigračních separačních technik je zaměřeno zejména na chirální léčiva. V rámci oddílu analýzy chirálních sloučenin může čtenář najít kapitolu zaměřenou na spektroskopie cirkulárního dichroismu. Strukturní analýza zahrnuje kapitoly pojednávající o infračervené a Ramanově spektroskopii, NMR spektroskopii jak v kapalně, tak pevné fázi, velice podrobně diskutovanou hmotnostní spektrometrii a rentgenovou difrakci. Pro ucelený přehled metodik farmaceutické analýzy jsou v knize obsaženy i různé metody termické analýzy, mikroskopie a analýza obrazu, hodnocení velikosti částic apod. Zají-

mavé jsou kapitoly pojednávající o farmaceutických aplikacích infračervené spektroskopie v blízké oblasti (NIR) nebo Ramanovy spektroskopie.

V každé kapitole je vždy po nezbytném stručném teoretickém úvodu uveden přehled základních metod, experimentální uspořádání a základy interpretace výsledků. Veškerý výklad je podáván srozumitelně, přehledně, aniž by zabíhal do zbytečných podrobností, a je přitom odborně na vysoké úrovni. Text je doprovázen přehlednými schémata, fotografiemi přístrojů nebo jejich podstatných detailů, ukázkami konkrétního provedení, praktickými ukázkami záznamů a komentovanou interpretací výsledků. Je zřejmé, že autoři mají vlastní bohaté praktické zkušenosti s popisovanými technikami a celkový přehled v oboru farmaceutické analýzy.

Kniha nesporně vyplňuje mezeru jak v naší, tak v zahraniční literatuře, neboť podává základní přehled především ve farmaceutických oborech používaných analytických technik s vysokým důrazem na praktickou aplikovatelnost. Může se tak stát referenčním textem o farmaceutické analýze jak pro studenty vysokých škol, tak i pro pracovníky farmaceutických společností, kontrolních laboratoří a další zájemce, kteří potřebují osvěžit znalosti a rychle získat přehled o uvedené problematice.

Kniha je dostupná v prodejně učebnic v areálu VFU Brno nebo u tajemníka Farmaceutické fakulty Mgr. D. Levíčka (levickekd@vfu.cz). V současné době se připravuje aktualizovaná anglická verze této monografie, která by měla být vydána v elektronické podobě v průběhu roku 2013.

P. Komárek

Krasnovský B., Senček R. R., Uher M. **Chemický priemysel v zrkadle dejín Slovenska. História farmaceutického priemyslu na Slovensku.** Bratislava: Nakladateľstvo STU 2013, 141 s. ISBN 978-80-227-3923-8.

Recenzované dielo trojice renomovaných a kvalifikovaných odborníkov Mgr. Branislav Krasnovský, PhD., PhDr. RNDr. Richard R. Senček, PhD., a prof. Ing. Michal Uher, DrSc., si dala za cieľ zmapovať vznik, vývoj, konjunktúru, recesiú alebo zánik farmaceutického priemyslu do roku 1989 na Slovensku.

Keďže zameranie diela bolo projektované na jeho využitie nielen vo farmácii, ale i v medicíne alebo priamo v priemysle, v jeho úvodnej časti autori analyzujú a popisujú základné aspekty vývoja farmácie so zreteľom na slovenské reálie do konca 18. storočia v kontexte európskeho kontinentu. Z tohto dôvodu v ňom ešte analyzujú aj obdobie alchymie, počiatky farmácie, jej vývoj v stredoveku a začiatky vedeckej práce v Banskej Štiavnici a v Trnave, ktoré boli prvými centrami vysokého školstva v SR.

Jadrom diela je potom analýza vývoja farmaceutického priemyslu v rokoch 1800–1918, v období rokov

1918–1939 a na Slovensku v rokoch 1939–1945 a po druhej svetovej vojne.

V ďalšom osobitnú pozornosť venujú podnikom: Prvá Biotika-Biogena, Biotika, Bioveta, Imuna, Liečivé rastliny, Pharmalabor, Slovakofarma Hlohovec, Unita a Hygiena, Facet Piešťany a iné malé farmaceutické výrobné.

Analýza obsahu tohto diela ukazuje, že autorom sa podarilo stručnou a výstižnou formou na pomerne malej ploche sústrediť najpodstatnejšie reálie z vývoja farmaceutického priemyslu do roku 1989 u nás.

V predslove tohto diela som uviedol, že som presvedčený, že toto dielo sa nam stane osvedčeným a kvalifikovaným úvodom do hlbšieho štúdia dejín farmaceutického priemyslu na Slovensku. V tejto recenzii môžem toto konštatovanie ešte raz potvrdiť. Vydaním tohto diela sa čiastočne zaplnia ďalšie biele miesta v slovenskej farmaceutickej históriografii.

Na záver mi dovoľte dodať: Bolo by výborne, keby autori mohli spracovať a napísať vývoj tejto problematiky aj po roku 1989 a historicky ho porovnať. Tým by vznikol komplexný pohľad do tejto dôležitej oblasti farmácie, ktorý v súčasnosti veľmi potrebujeme.

J. Čižmárik